

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko M. K.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 29 października 2020 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5,400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Strona powodowa P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością wniosła pozew przeciwko M. K. o odszkodowanie w kwocie 390.000 zł za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Wyrokiem zaocznym z 25 marca 2013 r., sygn. akt V P (...) Sąd Rejonowy w P. uwzględnił powództwo oraz zasądził na rzecz spółki dochodzoną kwotę wraz z kwotą 26.7000 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z 29 maja 2018 r., sygn. akt VII P (...), utrzymał w mocy wyrok zaoczny wydany przez Sąd Rejonowy w P. oraz nakazał

pobrać od pozwanego M. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w W. kwotę 1.989,24 zł tytułem zwrotu wydatków.

Wyrokiem z 22 stycznia 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...) Sąd Okręgowy w W. w pkt I. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że uchylił wyrok zaoczny wydany przez Sąd Rejonowy w P. w dniu 25 marca 2013 r. i oddalił powództwo oraz zasądził od P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz M. K. kwotę 15.150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt II. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że nakazał pobrać od P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w W. kwotę 1.989,24 zł tytułem zwrotu wydatków; w pkt III zasądził od P. spółki z siedzibą w W. na rzecz M. K. kwotę 8.050 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej w tym kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd drugiej instancji uznał, że ustalony stan faktyczny dał podstawy do przyjęcia, że powództwo spółki było nieuzasadnione, gdyż pracodawca naruszył przepisy dotyczące powierzenia innej pracy (art. 42 § 4 k.p.), a poprzez pozostałe zachowania pozornie świadczące o konieczności świadczenia pracy w K., naruszył godność pracownika. Wskazane okoliczności zostały ujęte w oświadczeniu o rozwiązaniu umowy o pracę bez zachowania okresu wypowiedzenia, a całokształt zachowań pracodawcy świadczy o naruszeniu art. 11 k.p., co stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pełnomocnik P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj.: 1. art. 55 § 1¹ k.p. albowiem ustalony w sprawie stan faktyczny, będący podstawą rozstrzygnięcia, nie odpowiada hipotezie tego przepisu, gdyż zachowań powoda wskazanych przez pozwanego jako przyczyny rozwiązania bez wypowiedzenia nie sposób kwalifikować jako ciężkich naruszeń obowiązków wobec pracownika, a nadto niektóre z obowiązków wskazanych przez pozwanego nie miały charakteru podstawowego; 2. art. 55 § 1¹ w zw. z art. 11¹ k.p. i uznanie w szczególności, że powód naruszył obowiązek szanowania godności pracownika w rozumieniu art. 11¹ k.p., a tym samym ciężko naruszył swoje

podstawowe obowiązki wobec pozwanego w rozumieniu art 55 § 1¹ zd. 1 k.p., mimo że ta ocena nie znajduje oparcia w okolicznościach faktycznych ustalonych w niniejszej sprawie przez Sąd; 3. art. 61 w zw. z art. 55 § 1¹ zd. 1 k.p. polegające na oddaleniu roszczenia powoda o odszkodowanie, mimo że prawidłowa ocena nakazuje uznać, że w niniejszej sprawie są spełnione przesłanki zasądzenia na rzecz powoda odszkodowania na podstawie tego przepisu.

Mając na uwadze powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez utrzymanie w mocy wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Rejonowy w P. w dniu 25 marca 2013 r. oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów procesu w pierwszej instancji, w drugiej instancji i w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według maksymalnych stawek wynikających z norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik spółki uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej, bowiem Sąd Okręgowy w sposób rażący naruszył art 55 § 1¹ zd. 1 k.p. oraz art. 11¹ k.p., między innymi poprzez dokonanie oceny prawnej ustalonego przez siebie stanu faktycznego w sposób rażąco wybiórczy oraz uznanie rozwiązania umowy bez wypowiedzenia za uzasadnione, pomimo stwierdzenia, że nie zostały spełnione przesłanki mobbingu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w razie jej przyjęcia do rozpoznania o oddalenie skargi i w obu przypadkach o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1),

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jure, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w

art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). Trzeba też przypomnieć, że podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania - z uwagi na jej oczywistą zasadność niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości bez potrzeby wchodzenia w szczególności czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Ponadto, oparcie skargi kasacyjnej na przesłance wynikającej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to jest oczywistej zasadności skargi, jest możliwe tylko wówczas, gdy już na pierwszy rzut oka podstawy wskazane w skardze zasługują na uwzględnienie, to jest, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r., I UK 164/07, LexPolonica nr 3905094, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2007 r. I PK 136/07 LexPolonica nr 3892981). Z uzasadnienia skargi kasacyjnej nie wynika oczywista zasadność w przedstawionym powyżej znaczeniu a uzasadnienie tej przesłanki ogranicza się do próby podważenia ustaleń faktycznych. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na oczywistą zasadność skargi pozbawiony jest wyводу wykazującego ewidentność naruszenia konkretnych przepisów przez Sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy nie widzi sprzeczności z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, ani oczywiście błędnej, widocznej na pierwszy rzut oka wykładni lub widocznego w taki sposób niewłaściwego zastosowania prawa. A tylko w takiej sytuacji wskazana przesłanka uzasadnia przyjęcie skargi (w podobnej sprawie wyrok Sądu Najwyższego z 12 marca 2013 r., I PK 307/12, LEX nr 1555000).

Przyczyną rozwiązania umowy o pracę na podstawie art. 55 § 1¹ k.p. jest "ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika". Zwrot ten jest klauzulą generalną, która niejednokrotnie wymaga skonkretyzowania na tle indywidualnie rozstrzyganego przypadku. Przyjmuje się, że pracownik nie jest uprawniony do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w trybie art. 55 § 1¹ k.p., jeżeli naruszenie podstawowego obowiązku przez pracodawcę nie wpłynęło negatywnie na jego sytuację. Ocena tych następstw powinna być zindywidualizowana, odnosząca się do obiektywnych okoliczności zaistniałych w sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2018 r., II BP 5/17, LEX nr 2508534). Ponadto, zgodnie z art. 55 § 1¹ k.p. naruszenie obowiązków wobec

pracownika musi być ciężkie. Desygnat "ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków wobec pracownika" nie odnosi się do stopnia winy pracodawcy (gdyż wystarczające jest wskazanie naruszenia tych obowiązków i brak zachowania przez pracodawcę należytej staranności), ale dotyczy on stopnia naruszenia interesów pracownika. W zakres ochrony wchodzi nie tylko interesy o charakterze prawnym, ale też wszystkie inne życiowo istotne. Prowadzi to do konkluzji, że pracownik nie jest uprawniony do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia w trybie art. 55 § 1¹ k.p., jeżeli naruszenie podstawowego obowiązku przez pracodawcę nie wpłynęło negatywnie na jego sytuację. Domagając się odszkodowania w postępowaniu sądowym powinien wskazać, na czym polegała dolegliwość działań pracodawcy. Ocena tych następstw w postępowaniu sądowym powinna być zindywidualizowana, odnosząca się do obiektywnych okoliczności zaistniałych w konkretnej sprawie (wyrok Sądu Najwyższego z 18 maja 2017 r., II PK 119/16, LEX nr 2306362).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że twierdzenia skargi stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów, wprawdzie odmiennie, ale dokonaną przez Sądy obydwu instancji, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Sąd Najwyższy związany był ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Całokształt sprawy skłania zatem do wniosku, że w sprawie nie występuje wskazana w skardze przesłanka oczywistej zasadności konieczna do jej rozpatrzenia w postępowaniu kasacyjnym.

Wobec powyższego, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 k.p.c. w zakresie kosztów zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.400,00 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu kasacyjnym.

